

Tillsynsplan för alkoholtillsyn enligt alkohollagen (2010:1622)

Förslag till beslut

Sociala myndighetsnämnden godkänner föreslagen tillsynsplan för tidsperioden 2026-2027 avseende serveringstillstånd samt försäljning/ servering av folköl.

Sammanfattning

Vård- och omsorgsförvaltningen har utarbetat en plan för hur tillsynen över kommunens serveringstillstånd och försäljningen av folköl kommer att bedrivas under åren 2026-2027. Tillsynsplanen beskriver hur tillsynen praktiskt ska genomföras och innehåller en plan för inriktning och omfattning av tillsynen.

Enligt alkohollagens 9 kap 2 § är kommunen skyldig att upprätta en tillsynsplan som ska bifogas Länsstyrelsen.

Inledning

Alkohollagen är en skyddslagstiftning som syftar till att minska alkoholens skadeverkningar och har därför bestämmelser som möjliggör en kraftfull tillsyn över försäljningen av alkoholdrycker. Av alkohollagen framgår att servering endast får ske i sådan omfattning och i sådana former att skador eller brister i ordning och nykterhet på serveringsställen inte uppstår. Som ett särskilt skydd för ungdom finns även åldersgränser angivna i lagen. Innehavare av serveringstillstånd är också skyldig att fullgöra sina skyldigheter gentemot det allmänna.

Det är kommunen som tillsammans med polismyndigheten har ansvaret för den omedelbara tillsynen över serveringen av alkoholdrycker och försäljning folköl.

Syfte

Syftet med tillsyn är att förebygga och korrigera brister som kan uppstå vid servering/försäljning av alkoholdrycker¹, samt kontrollera att tillståndshavare fortlöpande motsvarar alkohollagens krav på lämplighet. Upprättad tillsynsplan ska skapa struktur och generera ett effektivare tillsynsarbete samt möjliggöra kontinuerlig uppföljning.

Tillsynskategorier

Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn är både rådgivande och preventiv i sin karaktär. Genom att förmedla kunskaper och verka för ett fungerande samarbete kan problem undvikas både för krögaren och för kommunen. Den förebyggande tillsynen består konkret av att kommunen aktivt förmedlar information samt erbjuder utbildning till tillståndshavare och serveringspersonal på serveringsställen som innehar stadigvarande serveringstillstånd.

I kommunen finns också ett tillsynsnätverk där polis, miljöinspektörer, räddningstjänst, skattehandläggare, folkhälsosamordnare och alkoholhandläggare träffas regelbundet i syfte att skapa informations- och processflöde i arbetet med effektivare tillsyn. Konkret ska nätverkets olika aktörer skapas möjlighet att utbyta information och kunskap samt planera för praktisk samordnad tillsyn.

Under tillsynsperioden (2026-2027) avses den förebyggande tillsynen bedrivas enligt följande:

- Tillståndshavare i Åtvidabergs kommun kommer att erbjudas utbildningen ansvarsfull alkoholservering under 2026 och ambitionen är att det även ska ske under 2027. Eftersom handläggningen av serveringstillstånd för Åtvidabergs kommun ombesörjs via avtal av Linköping kommun, kommer utbildningen att samordnas med tillståndshavare från Linköpings kommun.
- Vid behov ge enskilda tillståndshavare möjligheten att få utbildning/ fortbildning i alkohollagen för sig och sin personal på serveringsstället.
- Bibehålla och vid behov stärka samarbetet med andra myndigheter med tillsynsansvar.
- Fortlöpande uppdatera www.atvidaberg.se inom området.

¹ Med begreppet alkoholdryck avses en dryck med en alkoholhalt som överstiger 2,25 volymprocent.

Inre tillsyn

Den inre tillsynen innebär att kommunen kontrollerar om förutsättningar för tillstånd fortsatt föreligger. Tillsynen är av administrativ karaktär och består främst av kontroll och uppföljning av tillståndshavarnas personliga och ekonomiska förhållanden. Den inre tillsynen innefattar också kontroll av eventuella företagsförändringar genom bolagsverket samt granskning av den årliga restaurangrapporten som tillståndshavare är ålagda att redovisa. Remissinstanser för den inre tillsynen är skatteverket, kronofogden, miljökontoret samt polismyndigheten.

Ett ömsesidigt och väl utvecklat samarbete med dessa myndigheter, liksom även med räddningstjänsten och länsstyrelsen är en förutsättning för att uppnå en bra restaurangtillsyn.

Under tillsynsperioden (2026-2027) avses den inre tillsynen bedrivas enligt följande:

- Tillståndshavare och deras företrädares ekonomiska skötsamhet avseende eventuella betalningsförelägganden och restföringar ska kontrolleras via information från skatteverket.
- Minst två gånger per år ska samtliga tillståndshavare granskas angående betalning av skatter och avgifter gentemot skatteverket.
- Restaurangrapporterna ska granskas en gång per år avseende omsättning av alkoholdrycker.
- Tillståndshavares och deras företrädaresandel ska kontrolleras gentemot polismyndigheten minst en gång per år.
- Kontrollera serveringsställets marknadsföring på nätet.

Yttre tillsyn

Yttre tillsyn avser den tillsyn som sker på serveringsstället i syfte att följa upp att verksamheten bedrivs enligt alkohollagens bestämmelser. Det som främst ska kontrolleras är ordning och nykterhet och att servering inte sker till minderåriga eller till märkbart berusade personer. Det kan handla om rutintillsyn som sker utan särskild grund eller på förekommen anledning. Besöken sker oftast oanmälda och innehåller bland annat följande kontroller:

- att serveringen av alkoholdrycker sker ansvarsfullt och måttfullt
- att servering av alkoholdrycker inte sker till personer under 18 år
- att tillredd mat tillhandahålls
- att ordningen är god både inne och utanför serveringsstället
- att serveringsansvarig personal finns på plats i serveringslokalen
- att personal inte vidtar åtgärder i syfte att uppmåna gäster att köpa alkohol
- att marknadsföring på serveringsstället inte är påträngande

Besöken sker antingen genom kommunens egen försorg eller genom så kallad samordnad tillsyn. Vid samordnad tillsyn samverkar polisen, skatteverket, miljökontoret och räddningstjänsten. Konstellationen kan variera utifrån vad och vem som ska kontrolleras.

Den yttre tillsynen kräver ibland att den utförs kvälls- och nattetid. Tillsynsbesöken ska därför utföras av minst två inspektörer dels, av säkerhetsskäl, dels för att kunna bestyrka uppgifter i tillsynsrapporten, vilken kan leda till ingripande och omprövning av serveringstillståndet.

Ett tillsynsbesök ska alltid generera ett upprättat tillsynsprotokoll. Protokollet delges tillståndshavaren i efterhand. Har tillsynen resulterat i anmärkning exempelvis beträffande ordning och nykterhet, kontaktas tillståndshavaren och denne ges möjlighet att delge kommunen sin bild av vad som har hänt samt vilka eventuella åtgärder tillståndshavaren ämnar vidta.

Under tillsynsperioden (2026-2027) avses den yttre tillsynen bedrivas enligt följande:

- Serveringsställen med sena serveringstider (företrädesvis till 01:00) ska prioriteras.
- Inkomna tips/ anmälningar om missförhållanden ska följas upp med tillsynsbesök
- Serveringsställen med anmärkningar från tidigare tillsynsbesök ska följas upp
- Varuprover på ett antal serveringsställen
- Kontrollera att matutbudet på serveringsställena följer lagstiftningen

Tillsyn av Folköl

Den som bedriver detaljhandel eller servering av folköl är skyldig att anmäla det till kommunen. Kommunen har tillsammans med polisen ansvar för att tillsyn utövas angående folköl.

Tillsynen av folkölsförsäljning ska främst inriktas på att ge råd, stöd och information till näringsidkarna, det vill säga förebyggande tillsyn. Kommunen kan dock ingripa med försäljningsförbud eller om det bedöms som en alltför ingripande åtgärd, besluta om att meddela en varning. En av alkohollagstiftningens viktigaste uppgifter är att förhindra försäljningen av folköl till minderåriga. I kommunens tillsyn kontrolleras att handlarna utövar egentillsyn och har upprättade rutiner i butiken för försäljning. Kommunen ska också informera om vikten att kontrollera ålder, berusning samt risken för langning.

Ambitionen är att varje anmält försäljningsställe ska få årligt tillsynsbesök. Vid dessa besök kontrolleras märkning, om hur försäljningsställets informerar till kunder om främst åldersgränsen, priser, dryckens placering samt förfrågan om hur legitimations- och nykterhetskontroller utförs.

Johan Adolfsson
Alkoholhandläggare

Beslut ska skickas till:
Länsstyrelsen